

Ἐξ ὄνουχος τὸν λέοντα

ΒΙΒΛΙΟΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

ΔΟΚΙΜΙΟ-ΜΕΛΕΤΕΣ

1) **Μαρία Καραγιώργη, Κατερίνα Ζωιτοπούλου-Μαυροκεφαλίδου, Κώστας Καραγιώργης (1905-1955),** Αθήνα 2011. Η σύντροφος του Κωστή Καραγιώργη, στα 92 της, γράφει ετούτο το «βιβλιαράκι» όπως το χαρακτηρίζει η ίδια για να αποτίσει φόρο τιμής στην σύντομη και πολυτάραχη ζωή του αγαπημένου της συντρόφου, ο οποίος υπήρξε ηγετικό στέλεχος και ένας από τους ανανεωτικούς αγωνιστές του ΚΚΕ, διακεκριμένος δημοσιογράφος, αλλά και τραγικό εξιλαστήριο θύμα. Όπως ορθά σημειώνει η παλαίμαχη αγωνίστρια «υπάρχουν ακόμα πολλές λευκές σελίδες στην ιστορία του λαϊκού απελευθερωτικού κινήματος της χώρας μας. Τώρα πια οι περισσότεροι από εκείνους που έζησαν “μέσ’ την ομίχλη και την καταχνιά” έχουν φύγει και έτσι είναι πια πολύ δύσκολο να εξιστορηθούν τα γεγονότα όπως ακριβώς έγιναν, ενώ είναι πολύ εύκολο να γίνει παραποίηση της ιστορίας εξυπηρετώντας έτσι διάφορα συμφέροντα». Συμβολή, λοιπόν, στην αποκατάσταση της ιστορίας είναι και η κατάθεση αυτή.

2) **Αρουντάτι Ρόι, Πόλεμος στα**

δάση – Περιπατώντας με τους συντρόφους, εκδ. Εκτός των Τειχών, Αθήνα 2010. Εκατόν πέντε «πολεμικές» σελίδες. Η Ινδή συγγραφέας του παγκόσμιου best seller *Ο Θεός των μικρών πραγμάτων* με αυτό της το βιβλίο αποδεικνύει πως οι μάχες είναι για να δίνονται – είτε κερδίζονται είτε χάνονται. Ταξιδεύοντας η ίδια στις αρχές του 2010 στις απαγορευμένες περιοχές των δασών Νταντακαρανία στην Κεντρική Ινδία, αυτή τη φορά με τη δημοσιογραφική και επαναστατική της ιδιότητα, κατέγραψε με προσωπικό κίνδυνο τις μαρτυρίες των εξεγερμένων ανταρτών που έχουν πάρει τα όπλα, προκειμένου να προστατέψουν τον λαό ενάντια σε όσους τον εκμεταλλεύονται, με τις ευλογίες, φυσικά, του κράτους και των απανταχού πλανηταρχών. Το κείμενό της είναι μια συναρπαστική μαρτυρία, ένα μαχητικό ντοκουμέντο που όταν δημοσιεύθηκε, ενόχλησε σφόδρα τους κυρίαρχους κύκλους και θα συνεχίζει να τους ενοχλεί.

3) **Λουκάς Αξελός, Η Γεωγραφία των Ανακαλύψεων. Ένα ταξίδι στα βιβλία των ταξιδιών,** Εκδ. Στοχαστής, Αθήνα 2009-2010. Με ένα διαφορετικού τύπου και υφής βιβλίο έρχεται

να μας συναντήσει ο Λουκάς Αξελός. Θέμα του, όπως ο ίδιος ο τίτλος του αποκαλύπτει η γεωγραφία των Ανακαλύψεων. Από τον Πυθέα και τους Βίκινγκς, μέχρι τον Κολόμβο και τον Σκοτ, ένα διαχρονικό ταξίδι στα βιβλία των ταξιδιών. Μια προσπάθεια «δεύτερης ανάγνωσης» του πλούσιου υλικού που συγκροτεί την εποποιία των ανακαλύψεων, αντιπροσωπευτικό κομμάτι της οποίας για τριάντα και πλέον χρόνια οι εκδόσεις Στοχαστής παρουσιάζουν και υπηρετούν με τη σειρά «Ταξίδια-Ανακαλύψεις». Ένας μικρός οδηγός που κάνει τον αναγνώστη συνεπιβάτη στο ίδιο πλοίο με τον Μαγγελάνο, τον Κορτές, τον Μάρκο Πόλο ή τον Ταβερνιέ στην ατελείωτη Οδύσειά τους που, όπως σημειώνει ο συγγραφέας, στάθηκε, πάνω απ' όλα μια εμπειρία ορίων. Ορίων του χωροχρόνου, ορίων του κόσμου, ορίων των ανθρώπων των ίδιων και του πεπρωμένου τους από το οποίο δεν ξέφυγαν ακόμη.

4) Δημήτριος Απ. Καραμπερόπουλος, *Το «Ρόπαλο του Ηρακλέους» στους Χάρτες του Ρήγα. Νέες Έρευνες*, Έκδοση Επιστημονικής Εταιρείας Μελέτης Φερών-Βελεστίνου Ρήγα, Αθήνα 2010. Ένα ακόμη πόνημα του ακάματου ερευνητή και συγγραφέα Δημήτριου Απ. Καραμπερόπουλου που βάζει ένα λιθαράκι στη βιβλιογραφία αναφορικά με τη δυναμική του πολυδιάστατου έργου του Ρήγα Βελεστινλή. Αυτή τη φορά ρίχνει φως στη σημασία της παρουσίας του ροπαλού του Ηρακλέους ως συμβόλου στο καθόλου έργο του Ρήγα. Ο συγγραφέας ορθά επισημαίνει ότι ο Ρή-

γας θέλει να προσφέρει στους σκλαβωμένους επαναστάτες ένα μήνυμα αισιοδοξίας. Ότι, δηλαδή, αν πορευτούν με σημαία τις αρετές του Ηρακλή, δηλαδή την αποφασιστικότητα, την αφοσίωση στα ιδεώδη, την πίστη στο καθήκον και την υπεράσπιση του δικαίου, θα νικήσουν τελικά στον άνισο αγώνα για την ελευθερία.

5) Ιωάννη Α. Οικονομίδη, *Η θεωρία του Κόσμου*, Αθήνα 2010. Μπορεί με απλά, μεστά λόγια ένα βιβλίο να απαντήσει σε θεμελιώδη ερωτήματα όπως: «Πώς δημιουργήθηκε το σύμπαν;», «Τι είναι ο Κόσμος;», «Πώς γεννήθηκε η ζωή στη Γη;», «Πώς έγινε η εξέλιξη των ειδών;», «Πώς αναπτύχθηκε η νόηση και η επικοινωνία στον άνθρωπο;». Ο Ι. Οικονομίδης επιχειρεί αυτό το δύσκολο έργο χωρίς καμία προσπάθεια εντυπωσιασμού. Η μελέτη του αγκαλιάζει ένα πραγματικά τεράστιο φιλοσοφικό και επιστημονικό φάσμα - από τη Θεωρία της Μεγάλης Έκρηξης μέχρι σχεδόν όλους τους σταθμούς στην ιστορία της εξέλιξης του ανθρώπινου γένους - με μια εγκυκλοπαιδικού, αξιωματικού χαρακτήρα εκλαϊκευτική προσέγγιση. Που, όμως, δεν της λείπει η ευαισθησία ενός ανθρώπου που δεν εφησυχάζει και συνεχώς αναζητεί τη θέση του και τη σχέση του με τον Κόσμο.

6) Θεόδωρος Ε. Παντούλας, *Η ελληνοχριστιανική ιδεολογία και ο ιεροφάντης του νεοελληνισμού Σπυρίδων Ζαμπέλιος*, εκδ. Πορθμός, χ.τ. έκδ., 2006. Τα έργα και ημέρες του Σπυρίδωνα Ζαμπέλιου και πιο συγκεκριμένα η δημοσίευση της αμφιλεγόμενης «Μελέτης» του περί του

μεσαιωνικού Ελληνισμού γίνονται η αφορμή για να γραφτεί από τον συγγραφέα και εκδότη του περιοδικού «Manifesto», ένα βιβλίο που αναζητεί την ιστορική συνέχεια του νέου Ελληνισμού όχι στα 1204 ή στα 1453, αλλά στον 19ο αιώνα. Εκεί που, σύμφωνα πάντα με τον συγγραφέα, άρχισε η «εκκοσμίκευση της ελληνόφωνης – κυρίως και εν αρχή – Ρωμιοσύνης και η εν τάχει μετασκευή της σε εθνοκρατική οντότητα...»

7) **Αριστείδης Καλάργαλης**, *Ανθολόγιο Χρονογραφημάτων. Δημοκρατίας 1928-1932*, εκδ. Εντελέχεια, Μυτιλήνη 2010. Κείμενα ξεχασμένα, αφημένα στη λήθη και στη σκώνη του χρόνου. Χρονογραφήματα που δημοσιεύθηκαν στην εφημερίδα «Δημοκράτης» της Λέσβου που πρωτοκυκλοφόρησε το 1928 και «έζησαν» για μία μόνο μέρα... Αυτά, λοιπόν, τα κτριτισμένα γραπτά, ανέσυρε από το σκοτάδι τους ο ποιητής και συγγραφέας Α. Καλάργαλης στην παρούσα ανθολογία, με σκοπό να αναδείξει τον γραμματολογικό πλούτο της Λέσβιακής Άνοιξης, αλλά και το λογοτεχνικό μπρίο πολλών εκ των γραφόντων, των οποίων παρατίθεται και συνοπτική βιογραφία.

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ – ΠΟΙΗΣΗ

1) **Κεμάλ Γιαλτσίν**, *Για σένα η καρδιά μου χτυπά*, μτφ. Οχανές-Σαρκίς Αγαμπατιάν, εκδ. Στοχαστής, Αθήνα 2010. Στην πατρίδα του Κεμάλ Γιαλτσίν, την Τουρκία, το βιβλίο του είχε την τύχη να ριχτεί στην πυρά. Ο λό-

γος απλός: πρόκειται μεν για μια ιστορία αληθινής αγάπης, για ένα συγκλονιστικό οδοιπορικό στην Ανατολία, αλλά και συνάμα για ένα σπαρακτικό αφήγημα για τα παθήματα και τον αφανισμό του αρμενικού λαού και μάλιστα με την υπογραφή ενός διακεκριμένου ανθρώπου των γραμμάτων. Ο Γιαλτσίν, λοιπόν, άγγιξε το πέπλο των απαγορευμένων θεμάτων στην χώρα του, αυτό όμως δεν εμπόδισε την έκδοση του βιβλίου του σε πολλές άλλες χώρες. Κάνοντας την ιστορία της Μελινέ της Αρμένισσας να ταξιδέψει στα πέρατα του κόσμου...

2) **Σπύρος Θεριανός**, *Ντυμένος επίσημα και Το εισόδημα στο Μόλυβο*, εκδ. Πλανόδιον, Αθήνα 2008, 2010. Στις δύο αυτές ποιητικές συλλογές του Σπύρου Θεριανού ανακαλύπτει κανείς την ουσία ή ψήγματά της σε στίχους απλούς, αληθινούς και – κυρίως – επιγραμματικά λιτούς. Δείγμα γραφής: *Ο τάφος του πατέρα / είναι στο χωριό. / Κάθε φορά που βρέχει / τον σκέφτομαι κάτω απ' το χώμα / ντυμένο επίσημα / όπως τον είχα δει την τελευταία φορά / στο φέρετρο. / Κι έχω την έγνοια / να μην λερώσει / το κοστούμι του.*

3) **Άντης Ροδίτης**, *Δέκα χιλιάδες μέλισσες. Μυθιστόρημα αληθινών γεγονότων*, εκδ. Αρμός, Αθήνα 2010. Επιτέλους: ένα βιβλίο απόλυτα συμβατό και συνεπές με τον τίτλο και τον υπότιτλό του. Ένα μυθιστόρημα έκπληξη και όχι μόνο για την Κύπρο. Μια μυθ-ιστορία γύρω από την μοναδική (εξαιρετική ή μοιραία) φυσιογνωμία του αρχιεπισκόπου Μακαρίου, που με μοναδική δεινότητα

συνδυάζει πλήθος επιμέρους στοιχείων από την ιστορία και την ψυχολογία, για να καταλήξει σε ένα αποτέλεσμα που αιφνιδιάζει όχι μόνον τον κριτικό της λογοτεχνίας, αλλά και τον ιστορικό της νεότερης κυπριακής ιστορίας, με την λογοτεχνική ποιότητα και ιστορική τεκμηρίωσή του.

4) **Κωνσταντίνα Γεωργακάκη**, *Στον αστερισμό των Πλειάδων*, εκδ. Στοχαστής, Αθήνα 2011. Μετά την Λευκαδίτισσα γιαγιά Σόρα Κάτε η ευαίσθητη πένα της Κωνσταντίνας Γεωργακάκη βυθίζεται στην θάλασσα της ελληνικής μυθολογίας και εμπνέεται από την κοινή μοίρα των επτά κορών του Άτλαντα και της Πλειόνης. Για να γράφει για τις δικές της σύγχρονες Πλειάδες, επτά γυναίκες αστέρια που ανοίγουν διάπλατα την αγκαλιά τους στα όμορφα και τα άσχημα της ζωής, μεταφέροντάς μας την αύρα μιας άλλης αίσθησης ζωής, ενός άλλου αξιακού πόλου. Πόλου που αναδεικνύει ό,τι το καλό βρίσκεται μέσα μας, δένοντάς το με τις βαθιές μας ρίζες, την γνήσια και διαχρονική παράδοσή μας.

5) **Άμυ Μιμς-Σιλβερρίδη**, *In the bright cage of Form. Μέσα στο ολοφώτεινο κλουβί της ευμορφίας*, Αθήνα 2010. Μια εξαιρετικά καλαίσθητη, δίγλωσση έκδοση, σχήματος 35X25, με τέσσερα επικολλημένα έγχρωμα σχέδια του Μίνου Αργυράκη και σπουδαίο υλικό (φωτογραφίες, σκίτσα, χειρόγραφα) από την ποιήτρια, πεζογράφο και μεταφράστρια Άμυ Μιμς, την χαρακτηριστικότερη, ίσως, ζώσα περίπτωση, που όχι απλώς συμμετέχει, αλλά πρωτοστατεί

εις τα της ημετέρας παιδείας δρώμενα. Δείγμα γραφής: *Πλέοντας στην επουράνια λίμνη, [ο Ποιητής] / κολυμπάει πιο πέρα· βουτώντας στην Κάτω Πηγή, / εμβαπτίζεται. / Οι λέξεις βυθισμένες εκεί μέσα, στριφογυρίζουν / προς τα πάνω, όπως ένα φάρι - με το αγκίστρι στα βράγχια / του - εκτοξεύεται, αναπηδώντας από μια βαθύτατη / λίμνη. / [Ο Ποιητής] μαζεύει λέξεις που - επί εκατό γενεές - / κανείς δεν έχει χρησιμοποιήσει· διαλέγει ρυθμούς που, / για χίλια χρόνια, κανείς δεν έχει τραγουδήσει. / Περιφρονεί το ολάνοιχτο πρωινό άνθος - κόβει το εσπερινό / μπουμπούκι που δεν έχει ακόμα ανοίξει. / Βλέπει παρελθόν και παρόν σε μια στιγμή· αγγίζει / τις Τέσσερις Θάλασσες εν ριπή οφθαλμού. / Παγιδεύει Ουρανό και Γη μέσα στο κλουβί / της Ευμορφίας.*

6) **Ιουλία Τολιά**, *Κάτοπτρα Χρόνου*, εκδ. Στοχαστής, Αθήνα 2010. Αδρή, προσωπική, χαμηλών τόνων και ουσιαστική στην έκφρασή της, η ποίηση της Ιουλίας Τολιά μας προσεγγίζει «συμφιλιωμένα πλέον με το χρόνο, αισθητοποιώντας τη φθορά». Δείγμα γραφής: *Οι σκιές μας μες στο νερό: / είδωλα που μακραίνουν / κι όλο τείνουν προς τον βυθό. / Οι σκιές μας μες στο νερό: / είδωλα που δηλώνουν / ένα άλλο μας πρόσωπο / - πιθανόν, ένα πρόσωπο πιο κοντά στην αλήθεια.*

7) **Ελπιδοφόρος Ιντζέμπελης**, *Μια απρόσμενη συνάντηση Αϊνστάιν-Καραθεοδωρή*, εκδ. ΑλΔε, Κέρκυρα 2010. Γνωστός από τον Δημήτριο Πολιορκητή, τον Σταθμό Ζωή, αλλά και άλλα του βιβλία, ο κατεξοχήν Αρτινός πε-

ζογράφος Ελπιδοφόρος Ιντζέμπελης, μας παρουσιάζει στην νέα του αυτή συλλογή διηγημάτων μικρές ιστορίες καθημερινής αλήθειας. Στιγμιότυπα ζωής απλών ανθρώπων, ή προσωποκοτήτων που χάραξαν με ανεξίτηλα χρώματα την πορεία τους στην επιστήμη και την τέχνη, αλλά και προσωπικές μνήμες του γράφοντος από μια πλούσια σε γεγονότα ζωή... Ο Αλβέρτος Αϊνστάιν, ο Κωνσταντίνος Καραθεοδωρής, ο Ταξiάρχης, ο πατήρ Κύριλλος, ο Ελπιδοφόρος σε μια απρόσμενη συνάντηση...

8) Ρούλα Ιωαννίδου-Σταύρου, *Της Νήσου Κύπρου Κωπηλάται*, εκδ. Literatura et Artes, Λευκωσία 2010. Το έργο της ποιήτριας, πεζογράφου και θεατρικής συγγραφέως Ρούλας Ιωαννίδου-Σταύρου μιμείται την δομή και την τεχνική ενός αρχαίου δράματος με μια νεωτερική και ιδιαίτερα προσωπική ματιά. Πεζός λόγος, έμμετρος, νέα Ελληνικά, αρχαία, σε ένα πολυδιάστατο έργο που φωτίζει πτυχές-σταθμούς της ιστορίας της Κύπρου και προβάλλει ιστορικές φυσιογνωμίες του νησιού.

9) Κώστας Πάτσης, *Μαύρο, τέσσερις συνθέσεις και ο σωσίας μου*, εκδ. Ταξιδευτής, Αθήνα 2010. Δείγμα γραφής: Σκόρπιες αποκαμωμένες τουλίπες / Κιτρινόμαυρες πεταλούδες / Δίχως λάμψη αστέρια / Η μέρα ανοίγει διστακτικά / Το σούρουπο ανεβοκατεβάζει / Τη νύχτα το παρελθόν στάζει αργά / Σκόρπιες αποκαμωμένες τουλίπες / Κιτρινόμαυρες πεταλούδες / Δίχως λάμψη αστέρια.

Χριστίνα Ανδρέου